

ההשלכות ההומניטריות של המצור

עובדות

- ביוני 2007, בעקבות השתלטות חמאס על עזה, הטילה ישראל מצור יבשתי, ימי ואווירי על הרצועה, ובכך הגבירה הגבלות גישה שהוחלו עוד קודם לכן.
- במחצית הראשונה של 2017 הורשו מדי יום פחות מ-240 פלסטינים בממוצע לצאת את עזה דרך ישראל, לעומת 420 מדי יום במחצית הראשונה של 2007, לפני הטלת המצור. בספטמבר 2000, לפני האינתיפאדה השנייה, עמד ממוצע היוצאים היומי על כ-26 אלף.
- 38% מהבקשות שהוגשו לישראל ב-2016 להיתרי יציאה לצורך טיפול רפואי מחוץ לעזה נענו בסירוב או עוכבו (עיכוב שמשמעו שהמטופלים הפסידו את התור שלהם). מדובר בשיעור אישור בקשות הנמוך ממקביליו בכל אחת משש השנים שקדמו לו.
- מעבר רפיח, הנתון לשליטת מצרים, סגור הלכה למעשה מאז אוקטובר 2014, לרבות עבור סיוע הומניטרי. במחצית הראשונה של 2017 נפתח המעבר באופן חריג ב-16 ימים בלבד.
- בין ינואר ליוני 2017 יצאו את עזה בממוצע מדי חודש 272 מטעני סחורות, וזוהי עלייה לעומת 178 מטעני סחורות בשנת 2016. נתון זה מהווה פחות משליש מהנתון המקביל במחצית הראשונה של 2007 (961).
- נפח מטעני הסחורות שהוכנסו לעזה במחצית הראשונה של 2017 כמעט שב לרמתו בשנת 2007. מאז העימות ב-2014 הכיל חלק משמעותי ממטעני הסחורות חומרי בניין לשיקום עזה.¹
- הגישה לשטחים במרחק של עד 300 מטר מעברה העזתי של גדר המערכת עם ישראל אסורה ברובה, וגם שטחים במרחק כמה מאות מטרים מעבר לתחום זה אינם בטוחים, והדבר מונע פעילויות חקלאיות או מרתיעה בני אדם מלעסוק בהן.
- לדיינים יש גישה ל-40% משטחי הדיג שהוקצו למטרה זו במסגרת הסכמי אוסלו.
- ברבעון השלישי של 2017 היה שיעור האבטלה 46.6%, בעוד בקרב צעירים היה שיעורה 64.9%, ובקרב נשים 71%.
- כ-47% ממשקי הבית בעזה סובלים מחוסר ביטחון תזונתי בינוני או חמור.
- 97% מהמים המוזרמים בצנרת אינם ראויים לשתיה.
- יותר מ-70% מאוכלוסיית עזה מקבלים סיוע בינלאומי כזה או אחר, מרביתו סיוע במזון.

הגבלות על יבוא סחורות שישראל רואה בהן פריטים "דו-שימושיים" ממשיכות לפגוע באיכות השירותים הבסיסיים והן מסכלות מאמצים לטפל בצורכי הדיור. הגישה המוגבלת לחומרי בניין ולציוד הכרחי מאז 2007 עיכבה בנייה, תיקון ושדרוג של בתים ותשתית, הדרושים כדי לטפל בגידול האוכלוסין המהיר ובהרס שהותירו אחריהם סבבים חוזרים ונשנים של מעשי איבה. הדבר פגע באיכותם של שירותי הבריאות, החינוך, המים והתברואה הזמינים בעזה, והאריך את משך עקירתם של מי שאיבדו את בתיהם. אף שמאז 2014 אפשר מנגנון זמני (המנגנון לשיקום עזה) את הכנסתם של חומרי בניין מוגבלים, היבוא של פריטים מוגבלים אחרים, בעיקר אלה הדרושים למיזמי מים ותברואה, עדיין מהווה אתגר מכריע.

המצור עורר חשש בדבר ענישה קולקטיבית והוראות אחרות של המשפט ההומניטרי הבינלאומי ומשפט זכויות האדם הבינלאומי. אף שההקלות שהוחלו על הגבלות מסוימות מאז 2014 הן צעד שיש לברך עליו, הן אינן מהוות תחליף להסרת המלאה של המצור על עזה, כנדרש בהחלטה 1860 של מועצת הביטחון.

כ-2 מיליון פלסטינים בעזה "כלואים", בלא גישה חופשית ליתר השטח הפלסטיני הכבוש ולשאר העולם. הגבלות תנועה שישראל הטילה מאז תחילת שנות התשעים, ואשר התרחבו בנימוקים ביטחוניים אחרי אירועי יוני 2007, פגעו קשות בתנאי החיים בעזה ופיצלו את האחדות הטריטוריאלית של השטח הפלסטיני הכבוש ואת המרקם הכלכלי והחברתי בו. הזכאים להיתרי יציאה הם מיעוט זעיר מהאוכלוסייה, ונמנים עמם בעיקר אנשים הנוזקים לטיפול רפואי, אנשי עסקים ואנשי סגל של ארגונים בינלאומיים. את בידודה של עזה החריפה עוד יותר סגירתו של מעבר רפיח על ידי מצרים.

הגבלות הגישה שישראל מטילה זה זמן רב פוגעות בכלכלת הרצועה ומגבירות את האבטלה, חוסר הביטחון התזונתי והתלות בסיוע. הן כוללות הגבלות על שיווק סחורות בנדה המערבית ובישראל; על יבוא של סחורות מסוימות לעזה; ועל גישת בני אדם לאדמות חקלאיות ולשטחי דיג בעזה. אמנם, מאז הפסקת האש ב-2014 הוחלו הקלות מסוימות בכמה מההגבלות הללו, אך לא היה די בכך לאפשר חידוש משמעותי של הפעילות הכלכלית. לצד הגבלת הגישה נודעו השלכות שליליות גם למעשי האיבה החוזרים ונשנים, שגרמו לאובדן של נכסים והותירו בני אדם עם נכויות ארוכות טווח; למשבר האנרגיה הכרוני; ולפילוג הפלסטיני המתמשך מבית.

1. הרשויות הישראליות הביעו חשש שהמלט שהן מתירות להכניס לעזה יטוה לשימושים אחרים ומסיבה זו השעו ב-2016 באופן זמני את היבוא עבור הענף הפרטי. שלושת הצדדים להסכם המנגנון לשיקום עזה פועלים לטפל בחששות אלה.

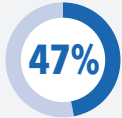
עובדות על רצועת עזה

1.3 מיליון

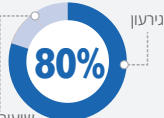
זקוקים לסיוע
הומניטרי

1.88 מיליון אוכלוסייה

הלשכה הפלסטינית המרכזית לסטטיסטיקה 2016

ממשקי הבית סובלים
מחסור ביטחון תזונתי
בינוני עד חמור

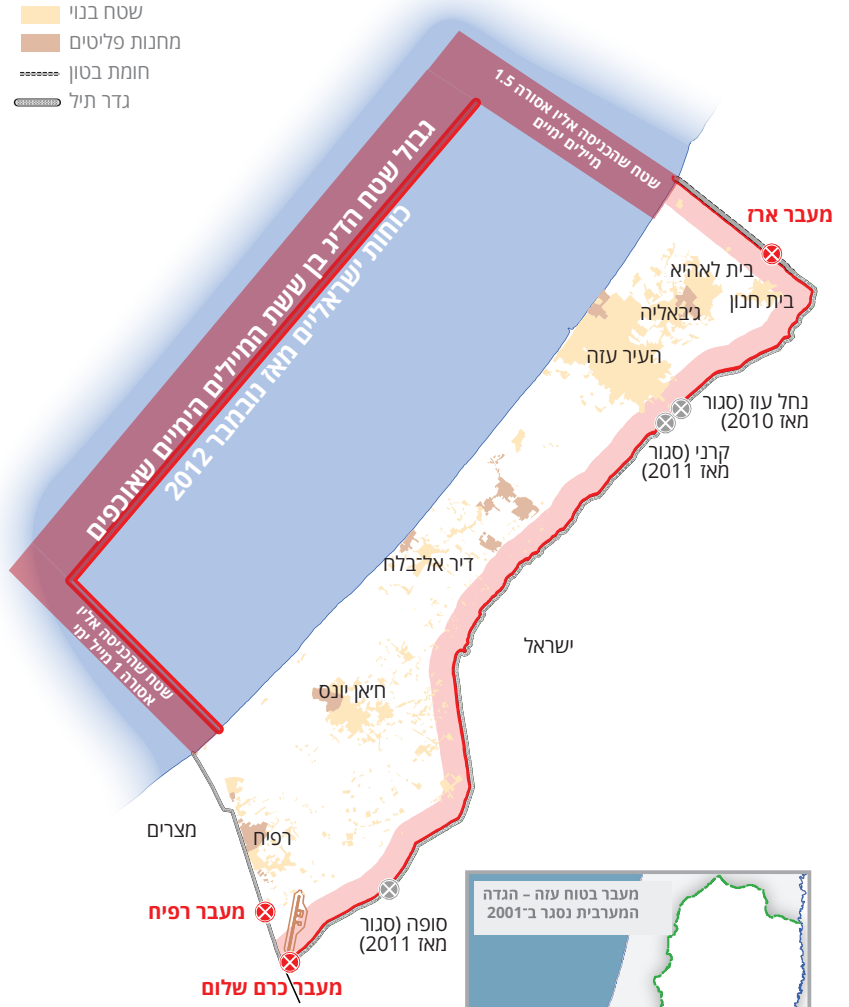

מצורכי האנרגיה
בלא מענה

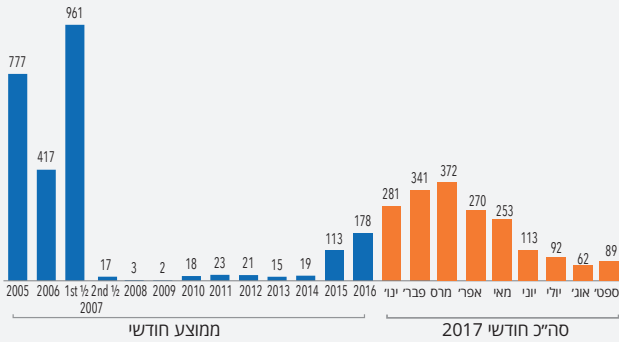

ממי הברז ראויים
לשתיה

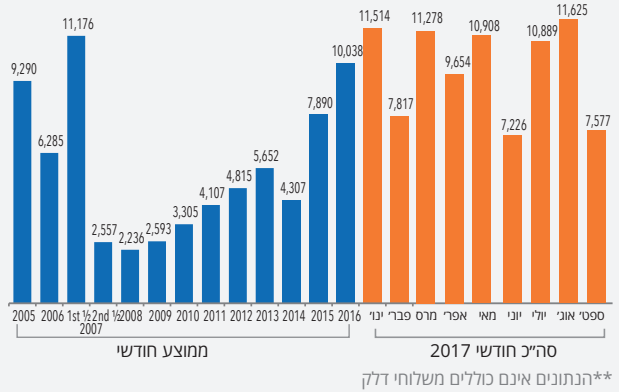
- אזור אסור בכניסה (300 מטר)
- אזור מסוכן
- שטח בנוי
- מחנות פליטים
- חומת בטון
- גדר תיל

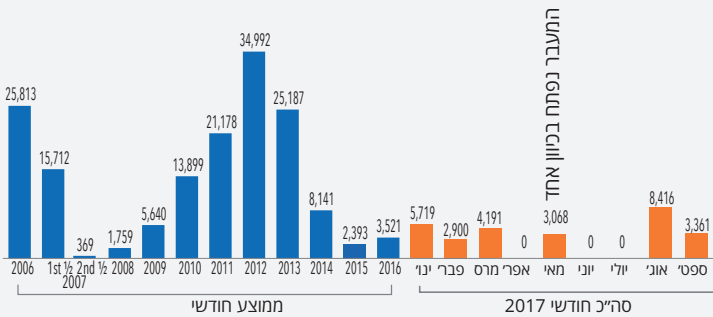
מטעני סחורות שהוצאו מרצועת עזה

מטעני סחורות שהוכנסו לעזה**

מעבר רפיח: כניסות ויציאות

מעבר ארז: יציאות לישראל

